

STANDARD STUDIA K ROZŠÍŘENÍ ODBORNÉ KVALIFIKACE PRO ZPŮSOBILOSTI PROVÁDĚT SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ PORADENSTVÍ

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

STANDARD STUDIA K ROZŠÍŘENÍ ODBORNÉ KVALIFIKACE PRO ZÍSKÁNÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI PROVÁDĚT SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ PORADENSTVÍ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) akredituje v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) mimo jiné i vzdělávací program **k rozšíření odborné kvalifikace pro získání odborné způsobilosti provádět speciálněpedagogické poradenství ve školách a školských zařízeních**. Absolvování tohoto programu představuje jednu z cest k získání odborné kvalifikace speciálního pedagoga.

S ohledem na charakter dotčeného studia považuje ministerstvo za nezbytné jeho standardizaci, která vytváří jednotný rámec pro realizaci vzdělávání napříč jednotlivými poskytovateli studia. Standard studia má kompetenční pojetí a reflektuje základní parametry programu, jako jsou délka studia či způsob jeho ukončení, které jsou stanoveny právním předpisem. Pro dosažení definovaných kompetencí a výsledků učení jsou ve standardu stanovena doporučení ve formě rozvržení učiva, formy výuky a účasti na vzdělávání.

Standard klade důraz na jasně definovaný profil absolventa¹, jehož odborné kompetence jsou rozvíjeny prostřednictvím očekávaných výsledků učení a obsahových témat reflektujících aktuální vývoj v oblasti vzdělávání, včetně problematiky společného vzdělávání. Zvláštní pozornost je věnována provázanosti teoretických poznatků s praktickými dovednostmi, které absolventi uplatní přímo ve své praxi.

Klíčovým prvkem standardu je získání odborných kompetencí nezbytných pro výkon speciálněpedagogické poradenské a intervenční činnosti ve školství. Tyto kompetence tvoří základ pro kvalifikovanou podporu dětí, žáků, studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve školském prostředí.

Standard kvalifikačního studia klade důraz na diagnostiku silných stránek a kompetencí jako klíčového východiska pro nastavování adekvátních intervenčních postupů. Tyto postupy mají vést k efektivnímu učení a zvládání každodenních životních situací, a to v souladu s principy podpory individuálního rozvoje dětí, žáků a studentů.

Významnou součástí koncepce studia je rozvoj komunikačních dovedností, které jsou nezbytné pro efektivní mezioborovou spolupráci. Tato spolupráce zahrnuje všechny odborníky podílející se na podpoře vzdělávání a na řešení každodenních situací.

Nezbytnou součástí studia jsou odborné praxe účastníků, které jsou koncipovány jako prostor pro aplikaci teoretických poznatků a zároveň jako základ pro reflexi vlastního profesního rozvoje. Reflexe je v rámci programu akcentována jako nástroj pro hlubší porozumění vlastní speciálněpedagogické činnosti a pro rozvoj profesní identity.

Poznatky získané během praxe, spolu s teoretickými východisky studia, tvoří základ pro tvorbu profesního portfolia účastníka. Využití tohoto portfolia při tvorbě závěrečné práce je integrální součástí závěrečného hodnocení a ukončení studia, přičemž slouží jako doklad o dosažených kompetencích a připravenosti k výkonu činnosti speciálního pedagoga.

V souladu s požadavky na dostupnost a flexibilitu vzdělávání standard umožňuje realizaci programu nejen prezenční formou, ale také distančně, prostřednictvím online technologií a dálkového přístupu.

V Praze, prosinec 2025

¹ V textu je z důvodu jazykové ekonomie a konvence používáno generické maskulinum (např. *absolvent, speciální pedagog*). Tento způsob vyjadřování je použit jako obecný, je genderově neutrální zahrnuje všechny osoby bez ohledu na genderovou identitu.

Standard Studia k rozšíření odborné kvalifikace pro získání odborné způsobilosti provádět speciálněpedagogické poradenství

Profil absolventa programu byl vytvořen na základě profilu absolventa magisterských studijních programů zaměřených na speciální pedagogiku.

Název studia

Studium k rozšíření odborné kvalifikace pro získání odborné způsobilosti provádět speciálněpedagogické poradenství

Norma

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 563/2004 Sb.“).

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů (dále také „vyhláška č. 317/2005 Sb.“).

Cílová skupina

Absolventi magisterských studijních programů v oblasti pedagogických věd zaměřených na pedagogiku předškolního věku, přípravu učitelů základní školy, přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy, přípravu vychovatelů nebo absolventi studijního oboru pedagogika (studijní program pedagogika + studijní obor pedagogika)

ve spojení s

- a) vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na speciální pedagogiku, nebo
- b) studiem k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na speciálněpedagogickou, výchovnou a vzdělávací činnost ve školách a třídách zřízených pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu min. 250 hodin (do 31.8.2023 studia v programu celoživotního vzdělávání poskytovaná vysokými školami a zaměřená na speciální pedagogiku).

Vstupní požadavky

Studium k rozšíření odborné kvalifikace pro získání odborné způsobilosti provádět speciálněpedagogické poradenství je určeno pro zájemce o získání odborné kvalifikace dle ustanovení § 18 písm. b) bod 2, bod 3 a písm. c) bod 2, bod 3 zákona č. 563/2004 Sb.

Délka výuky

Minimálně 150 vyučovacích hodin (min. 100 vyučovacích hodin teoretické výuky a min. 50 vyučovacích hodin reflektované praxe).

Vyučovací hodina trvá 45 minut (§ 14 odst. 1 vyhlášky č. 317/2005 Sb.).

Forma výuky

Formy výuky mohou být následující: prezenční a kombinovaná (kombinace prezenční a distanční formy). Studium v rozsahu min. 150 vyučovacích hodin zahrnuje nejméně 52 vyučovacích hodin prezenční výuky, dalších nejméně 38 vyučovacích hodin prezenční či distanční výuky (synchronní či asynchronní forma) a nejméně 50 hodin reflektované praxe (prezenční).

Konkrétní hodinová dotace prezenční a distanční formy je uvedena u jednotlivých modulů a podrobněji bude žadatelem o akreditaci upřesněna v závislosti na učivu a výsledcích učení.

V případě synchronní a asynchronní formy je třeba dodržet organizační a technické požadavky MŠMT pro realizaci programů formou webináře ([Podmínky akreditace programů realizovaných formou webináře nebo videokonference, MŠMT ČR](#)) a e-learningu ([Standard e-learningu.docx, MŠMT ČR](#)).

Specifika poradenské praxe

Reflektovaná praxe probíhá v rozsahu minimálně 50 vyučovacích hodin a zahrnuje:

- úvodní seminář k praxi, následky
- vlastní praxi v rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin
- reflexi (individuální a/nebo skupinová forma).

Praxe probíhá minimálně ve dvou organizacích, z nichž jedna je vždy školou, ve které zajišťuje poskytování poradenských služeb² také speciální pedagog nebo psycholog, a druhá je školské poradenské zařízení nebo středisko výchovné péče.

Účastníci si založí portfolio, prostřednictvím kterého v závěru studia představují své zkušenosti, dokladují propojení teoretických znalostí s praxí.

Není-li účastník vzdělávání zaměstnancem školy nebo školského zařízení, kde probíhá praxe, uzavírá s poskytovatelem praxe dohodu, ve které se zavazuje dodržovat povinnosti standardně vymezené pro pedagogické pracovníky (v souladu s § 22b zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, zejména: chránit a respektovat práva žáka; chránit bezpečí a zdraví žáka a předcházet všem formám rizikového chování; zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje o žákovi, informace o zdravotním stavu žáků a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku).

Praxe je vedena kvalifikovaným speciálním pedagogem.

Kvalifikace garanta a lektorů

Požadavky na kvalifikaci a praxi lektora a garanta jsou upraveny § 14 odst. 4 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Lektorem nebo garantem vzdělávacího programu může být osoba, která získala praxi v délce 4 let v oboru, který svým zaměřením odpovídá lektorské činnosti nebo garantovanému vzdělávacímu programu a která:

- a) získala vysokoškolské vzdělání v akreditovaném magisterském studijním programu, nebo
- b) splňuje požadavek odborné kvalifikace podle zákona o pedagogických pracovnících.

Způsob ukončení

Závěrečná ústní zkouška před komisí a obhajoba závěrečné písemné práce. Komise je dle ustanovení § 14 odst. 2 vyhlášky č. 317/2004 Sb. minimálně tříčlenná a většinou hlasů volí svého předsedu.

Závěrečná práce je zaměřena prakticky, reflektuje zkušenosti z absolvované praxe a dokládá se v podobě případová práce zpracované na základě portfolio. Obsah portfolio stanoví žadatel o akreditaci v popise programu.

Žadatel o akreditaci stanoví kritéria hodnocení ukončování programu (§ 27 odst. 2 písm. f) zákona č. 563/2004 Sb.) a postupy pro ověření výsledků učení u jednotlivých modulů prokazující měřitelný pokrok v kompetencích účastníků programu (např. rozbor videozáznamu, testy). Jedním z kritérií ukončování programu je i nezbytná přítomnost účastníků na vzdělávání, a to min. 75 % účast na teoretické části programu. V případě kombinované formy programu je třeba zachovat min. 75% účast v každé z realizovaných forem programu při zohlednění celkového počtu max. 25% absence. Přítomnost na praxi je vždy rozsahu 100 %.

Doklad o ukončení

Osvědčení³ o absolvování studia. Náležitosti osvědčení jsou stanoveny v § 29 odst. 6 zákona č. 563/2004 Sb.

² § 120a zákona č. 561/2004, zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění platném od 1.1.2026. Dříve „školské poradenské pracoviště“.

³ <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/osvedceni-3>

Profil absolventa

Absolvent studia má kompetence pro poskytování poradenské podpory dětem, žákům, studentům⁴ se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům nadaným, jejich pedagogům a rodičům ve školství.

Oblasti kompetencí:

- kompetence pro využívání mezioborových odborných znalostí ve speciálněpedagogické poradenské praxi (min. 10 vyučovacích hodin)
- kompetence komunikační a ke spolupráci (min. 30 vyučovacích hodin)
- kompetence ke speciálněpedagogické diagnostice (min. 25 vyučovacích hodin)
- kompetence ke speciálněpedagogické podpoře a intervenci (min. 25 vyučovacích hodin)

Celkem 10 disponibilních hodin doplňujících celkovou časovou dotaci stanovenou u jednotlivých modulů je určeno k profilování studia vzdělavatelů. Přiřazení těchto hodin je součástí žádosti o akreditaci.

Obsahově program navazuje na již dosažené znalosti a dovednosti, které účastníci získali v rámci svého předchozího vzdělávání.

K1: Kompetence pro využívání mezioborových odborných znalostí ve speciálněpedagogické praxi (min. 10 VH⁵ z toho min. 2 VH prezenční výuky)

K1

1.1. Využívá mezioborových odborných znalostí ve speciálněpedagogické poradenské praxi

Očekávané výsledky učení:

- Charakterizuje cílové skupiny speciálně pedagogického poradenství.
- Popíše jednotlivé druhy postižení/nadání v souvislostech bariér a potřeb.
- Vysvětlí propojení speciálněpedagogických a medicínských konceptů.
- Aplikuje poznatky obecné a vývojové psychologie, psychologie učení do speciálněpedagogické poradenské praxe.
- Charakterizuje využívání resilienčních zdrojů ve speciálněpedagogickém poradenství.
- Vyhodnocuje procesy učení ve vztahu k potřebám cílové skupiny speciálněpedagogického poradenství.
- Volí při speciálněpedagogickém poradenství strategie učení podle potřeb žáka.
- Vybírá a doporučuje v rámci speciálněpedagogického poradenství vhodné didaktické postupy.
- Poskytuje speciálněpedagogické poradenství v souladu s kurikulárními dokumenty.

1.2. Utváří svou profesní identitu a pracuje na svém profesním rozvoji

Očekávané výsledky učení:

- Charakterizuje svou roli a pozici speciálního pedagoga, včetně jejího ukotvení v právních předpisech.
- Vyhledává zdroje metodického vedení a dalšího vzdělávání využitelné v praxi.
- Charakterizuje postavení speciálního pedagoga v mezioborovém kontextu.
- Utváří své profesní sebepojetí v souladu s profesní etikou.
- Je schopen sebereflexe a pečuje o svoje duševní zdraví a psychohygienu.

Učivo / obsah výuky:

- znevýhodnění/nadání jako bariéra/příležitost v učení a zvládání každodenního života;
- neurovývojové poruchy, závažná onemocnění ve speciální pedagogice;
- zdroje resilience ve speciální pedagogice;

⁴ děti, žáci, studenti, klienti dále jen „žáci“

⁵ vyučovací hodina

- poznatky obecné a vývojové psychologie, psychologie učení pro speciálněpedagogické poradenství;
- psychologická východiska v perspektivě resilience ve vztahu k cílové osobě i k sobě samému;
- legislativní ukotvení speciálněpedagogického poradenství v oblasti školství;
- využití kurikulárních dokumentů při speciálněpedagogické podpoře;
- profesní etika speciálního pedagoga.

K2: Kompetence komunikační a ke spolupráci

(min. 30 VH z toho min. 20 VH prezenční výuky)

K2

2.1. Aplikuje komunikační strategie adekvátní dané cílové skupině⁶

Očekávání výsledky učení:

- Reflektuje v komunikaci individuální potřeby účastníků.
- Zprostředkovává porozumění jinakosti.
- Popíše a zdůvodní potřebu vytvoření podmínek pro emancipaci žáka.
- Provází a podporuje zainteresované osoby (učitele, rodiče ...) k hledání konsenzu o nezbytnosti vytvoření těchto podmínek.
- Sleduje dodržování podmínek a proces vyhodnocuje.
- Volí a používá vhodné komunikační postupy pro posilování perspektivní orientace žáka.
- Interpretuje identifikované individuální potřeby a jejich souvislosti komunikačnímu partnerovi (žák, učitel, rodič, spolužáci ...).
- Vede poradenský rozhovor.

2.2. Spolupracuje se školským poradenským zařízením (ŠPZ), pedagogickými pracovníky poskytujícími poradenské služby ve škole, střediskem výchovné péče (SVP) a dalšími zainteresovanými odborníky

Očekávané výsledky učení:

- Charakterizuje kompetence a odpovědnost psychologa ve škole, ŠPZ a SVP.
- Popíše kompetence sociálního pracovníka.
- Charakterizuje kompetence sociálního pedagoga.
- Charakterizuje kompetence speciálního pedagoga s jiným zaměřením než vlastním.
- Komunikuje efektivně se svými kolegy v zájmu naplnění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Propojuje různé zdroje informací a využívá je k efektivní podpoře ve prospěch žáka.

2.3. Spolupracuje s odborníky mimo vlastní pracoviště

Očekávané výsledky učení:

- Spolupracuje s pedagogickými pracovníky školy/školského zařízení.
- Rozumí zápisu/zprávám jiných odborníků a interpretuje je.
- Organizuje a facilituje setkání aktérů společného vzdělávání.
- Komunikuje srozumitelně výsledky poradenského procesu zákonným zástupcům a pečujícím osobám.
- Přistupuje k partnerům poradenského procesu s respektem, dodržuje princip rovnoprávnosti a týmové práce.

⁶ žák, skupina žáků, rodiče, spolupracující odborníci, partneři v týmu, veřejnost

Učivo / obsah výuky:

- komunikace ve speciální pedagogice;
- case management – komunikace v případové práci;
- specifika komunikace vzdělávacích a výchovných plánů ve školním prostředí: a) pedagogové, b) zaměstnanci, c) vrstevníci, d) zákonní zástupci a pečující osoby;
- strategie komunikace ve vztahu k odlišným cílovým osobám – veřejnost, rodičovská veřejnost, odborná veřejnost, spolupracující odborníci, partneři v týmu;
- řízení kolektivu třídy;
- komunikace s rodinou ve specifických podmínkách;
- formy a metody komunikace;
- dialog a vedení poradenského rozhovoru;
- metody práce s profesní sítí;
- kompetence poradenských pracovníků;
- kompetence pracovníků v sociálních službách;
- základy facilitace a mediace;
- komunikace se školou a rodinou žáka.

K3: kompetence ke speciálněpedagogické diagnostice**K3**

(min. 25 VH z toho min. 15 VH prezenční výuky)

3.1. Realizuje speciálněpedagogickou diagnostiku**Očekávané výsledky učení:**

- Využívá metody pozorování, rozhovoru, dotazníku a analýzy produktů činností (kresba, hra), kazuistiky, testu v diagnostice.
- Posuzuje a vyhodnocuje podmínky prostředí včetně sociálních vazeb pro vzdělávání/život žáka.
- Administruje a vyhodnocuje standardizované diagnostické nástroje, pro které je kompetentní.
- Vytváří a modifikuje nestandardizované diagnostické nástroje pro speciálněpedagogickou diagnostiku.
- Vymezuje specifika vývojové normy a dynamiky individuálních potřeb ve vztahu k žákovi.
- Formuluje potřeby žáka/skupiny.
- Vyhodnocuje závěry diagnostiky a na jejich základě vymezuje cíle pro podporu a intervenci.
- Používá průběžnou diagnostiku v průběhu intervence.
- Prezentuje diagnostické závěry a cíle intervence.
- Implementuje závěry a doporučení odborníků.

Učivo / obsah výuky:

- speciálněpedagogická diagnostika individuální;
- speciálněpedagogická diagnostika systémová – vzdělávací prostředí, sociální podmínky;
- metody pozorování, rozhovoru, dotazník, analýza produktů činností (kresba, hra), kazuistika, test v diagnostice;
- normativní a dynamická diagnostika; průběžná diagnostika;
- role speciálního pedagoga v multidisciplinárním týmu v diagnostice;
- práce se standardizovanými nástroji, tvorba nestandardizovaných nástrojů a práce s nimi;
- vyhodnocování výsledků diagnostiky.

K4: Kompetence ke speciálněpedagogické podpoře a intervenci**K4**

(min. 25 VH z toho min. 10 VH prezenční výuky).

4.1. Poskytuje individuální i skupinovou speciálněpedagogickou podporu a intervenci**Očekávané výsledky učení:**

- a) Poskytuje kompetentní podporu žákovi/skupině žáků.
- b) Vytváří podmínky pro poskytování výše uvedené podpory ve škole i v poradenském zařízení.
- c) Pracuje s třídním klimatem ve prospěch podpory efektivního učení.
- d) Pracuje s heterogenitou třídy.
- e) Spolupracuje s pedagogickými pracovníky k podpoře efektivního učení.
- f) Využívá moderní informační a komunikační technologie při speciálněpedagogické činnosti.
- g) Vybírá a doporučuje vhodné kompenzační a didaktické pomůcky pro účely speciálněpedagogické intervence.

4.2. Poskytuje efektivní metodickou podporu aktérům společného vzdělávání**Očekávané výsledky učení:**

- a) Reflektuje schopnosti a možnosti jednotlivých aktérů společného vzdělávání.
- b) Zprostředkovává intervenční postupy jednotlivým aktérům společného vzdělávání.
- c) Plánuje jednotlivé aktivity směřující k efektivnímu procesu učení.
- d) Využívá a doporučuje techniky krizové intervence.
- e) Využívá a doporučuje postupy podporující efektivní průběh učení.

Učivo / obsah výuky:

- intervenční metody a postupy ve speciálněpedagogickém poradenství;
- organizace předmětů speciálně pedagogické péče;
- obsah předmětů speciálně pedagogické péče;
- metody práce s aktéry společného vzdělávání;
- metody práce s třídním klimatem;
- metody práce s heterogenní třídou;
- didaktické a kompenzační pomůcky;
- ICT technologie ve speciální pedagogice;
- krizová intervence;
- plánování poradenských aktivit.